

Lijst met indicatoren al dan niet inzet bewind (indicatorenlijst)

In de lijst met indicatoren al dan niet inzet bewind, zijn zowel de indicatoren van de Financieel Expert in de Wijk opgenomen als die van de bewindvoerders. We vinden het belangrijk dat alle partijen ter bevordering van de samenwerking in de keten, van elkaar weten welke indicatoren zij hanteren om tot het advies te komen over de inzet van een schuldhulpverleningsinstrument: kan iemand zijn/haar financiën zelf beheren of is beschermingsbewind gewenst.

In deze lijst zitten dubbelingen. We kiezen er voor om de lijsten vooralsnog niet in elkaar te schuiven omdat er ook verschillen zijn. De wens is wel om de lijst in de loop der tijd verder te ontwikkelen zodat we in Nijmegen de keten goed op elkaar sluiten.

We hebben het vertrouwen dat de FEW-ers, klantmanagers van Bureau Schuldhulpverlening en de bewindvoerders de indicatorenlijst consequent gebruiken. In het advies en/of plan van aanpak wordt de beoordeling van de antwoorden op de vragen opgenomen.

1. Financieel Expert in de Wijk (FEW)

Van eigen beheer tot beschermingsbewind

2. Bewindvoerders

Derden-betalingen / budgetbeheer of beschermingsbewind

1. Financieel Expert in de Wijk (FEW)

Eigen beheer:

- Ik kom afspraken na.
- Ik maak de post open.
- Ik hou mijn administratie goed bij.
- Ik kan beoordelen of met binnenkomende post iets gedaan moet worden en zo ja, 'dan doe ik dit ook', of schakel hiervoor hulp in.
- Het lukt mij betalingen te doen, dit doe ik door middel van automatische incasso of acceptgiro. Ik weet hoe ik moet internetbankieren.
- Ik onderneem tijdig actie bij veranderingen of onduidelijkheden in betalingen, betalingsregelingen enzovoort.
- Het lukt mij vragen aan de juiste persoon te stellen.
- Het lukt mij prioriteit te stellen aan het betalen van de primaire vaste lasten (zorgverzekering, huur, water, gas, licht) en overige vaste lasten.
- Ik heb overzicht over de inkomsten en uitgaven en het lukt me hier overzicht over te houden.
- Ik weet dat sparen/reserveren belangrijk is om nieuwe schulden te voorkomen en wanneer het mogelijk is doe ik dit ook.

Eigen beheer in combinatie met budgetcursus

- Ik kom afspraken na.
- Ik maak de post open.
- Ik kan beoordelen of met binnenkomende post iets gedaan moet worden en zo ja, 'dan doe ik dit ook', of schakel hiervoor hulp in.
- Ik heb mijn post niet geordend.
- Het lukt mij betalingen te doen, dit doe ik door middel van automatische incasso of acceptgiro. Ik weet hoe ik moet internetbankieren.
- Ik onderneem tijdig actie bij veranderingen of onduidelijkheden in betalingen, betalingsregelingen enzovoort.
- Ik weet niet altijd bij wie ik met mijn vragen over financiën en regelingen terecht kan.
- Het lukt mij prioriteit te stellen aan het betalen van de primaire vaste lasten (zorgverzekering, huur, water, gas, licht) en overige vaste lasten.
- Ik maak geen nieuwe schulden, maar heb geen overzicht over mijn inkomsten en uitgaven.
- Het lukt mij niet om te sparen.

Eigen beheer in combinatie met budgetcoaching F!X Bindkracht10

- Om te checken of ik geschikt ben voor eigen beheer in combinatie met budgetcoaching F!X Bindkracht10, ga de punten eigen beheer in combinatie met budgetcursus af.
- Ik heb bewindvoering of een andere vorm van financieel beheer gehad en dat is stopgezet, ik denk dat ik in staat ben om mijn financiën zelfstandig te beheren.
- Ik heb ondersteuning nodig op het gebied van financieel technische vaardigheden (o.a. maken budgetplan en administratie ordenen) en gedragsmatige vaardigheden (o.a. bewust keuzes te maken, omgaan met verleidingen)

Derdebetalingen Afdeling Inkomen van de gemeente in combinatie met budgetcursus:

- Om te checken of ik geschikt ben voor derdebetalingen, ga de punten eigen beheer in combinatie met budgetcursus af.
- Het lukt mij niet om prioriteit te stellen aan het betalen van de vaste lasten, of ik kan wegens psychische problematiek, verslaving, of een verstandelijke beperking niet garanderen dat de betalingen gedaan worden.
- Het lukt mij wel om te gaan met een restbetaling en overige betalingen te verrichten.

Budgetbeheer Plus in combinatie met budgetcursus:

- Om te checken of ik geschikt ben voor budgetbeheer plus, ga de punten derdebetalingen afdeling inkomen van de gemeente in combinatie met budgetcursus af.
- Ik beschik over een ander inkomen dan een uitkering vanuit de Gemeente Nijmegen, waardoor derdebetalingen vanuit de afdeling Inkomen niet mogelijk zijn, maar budgetbeheer plus wel.

Budgetbeheer Totaal / bij 55-plus Fibon / bij hoger inkomen budgetbeheer extern:

- Ik kan geen overzicht krijgen of houden over de financiën.
- Ik ben in staat om, eventueel met behulp van een begeleider, mijn financiële post te openen en deze door te sturen naar budgetbeheer.

- Ik heb onvoldoende steun aan budgetbeheer plus omdat er bij de overige vaste lasten ook schulden (dreigen te) ontstaan.
- Ik wil (nog) niet instemmen met een onderbewindstelling of heb een tijdelijke oplossing nodig tot ik onder bewind sta.
- Indien van toepassing:
Tijdelijke oplossing voor wanneer ik wegens (kortdurende) omstandigheden niet in staat ben om mijn financiën te beheren.
- Indien van toepassing:
- Het doel is om samen met de hulpverlening toe te werken naar Budgetbeheer plus of derdebetalingen vanuit de afdeling inkomen van de gemeente.

Professioneel beschermingsbewind:

- Het lukt mij niet de post te openen en mijn administratie bij te houden.
- Ik ben niet in staat om tijdig actie te ondernemen of weet niet met een vraag naar de juiste persoon te gaan.
- Ik kan geen overzicht krijgen of houden over de financiën.
- Ik ben langere tijd niet in staat om mijn financiën zelfstandig te beheren, omdat er bijvoorbeeld sprake is van psychische problematiek, een verslaving of een verstandelijke beperking.
- Ik maak nieuwe schulden en/of ga lidmaatschappen of contracten aan die niet passen binnen mijn budget.
- Ik ben onvoldoende in staat vaardigheden te leren.
- Ik ga akkoord met bewindvoering.
- Ik heb geen geschikt netwerk of ik wil niet afhankelijk zijn van iemand uit mijn netwerk en ik heb geen hulpverlening.
- Ik heb al eerder een schuldregeling gehad en hierna opnieuw schulden gemaakt die voortkomen uit mijn gedrag.

Procesafspraken

De inzet van beschermingsbewind is een ingrijpende maatregel. In de praktijk blijkt dat beschermingsbewind al gauw voor een periode van vijf jaar geldt. Het is ingrijpend, zowel vanuit kosten oogpunt (5 jaar kost € 10.000 bij een alleenstaande), als vanuit zelfregie (betrokkene raakt de volledige regie over de financiën kwijt). De volgende afspraken zijn van belang:

- Zorg er voor dat je voldoende zicht krijgt op wat de klant wel of niet kan. Meestal is dat niet in één afspraak duidelijk. Gebruik eventueel hiervoor een adviestraject of een stabilisatietraject.
- Bij de afweging om al dan niet beschermingsbewind in te zetten wordt de casus ingebracht in de casuïstiekbespreking.
- Wanneer beschermingsbewind nodig is, kun je de klant pas loslaten nadat de bewindvoerder is benoemd.

2. Bewindvoerders

Mogelijk derden-betalingen / budgetbeheer:

1. Kan cliënt afspraken nakomen?
2. Kan cliënt zelf informatie aanleveren, post openmaken en tijdig doorsturen?
3. Kan cliënt met een eigen administratie omgaan?
4. Is de cliënt in staat om zelf zaken aan te vragen of met behulp van anderen dit te doen (weet hij/zij waar hulp te vinden is)?
5. Is er een zekere mate van zelfredzaamheid aanwezig, leerbaarheid?
6. Heeft cliënt inzicht in eigen problematiek?
7. Geen sprake van onvoorspelbaar, impulsief, wispelturig gedrag.
8. Geen sprake van zware psychiatrische problematiek, ernstige verstandelijke beperking, verslaving e.d.
9. Kan cliënt de juiste prioriteiten te stellen aan het betalen van vaste lasten en/of deze betalingen daadwerkelijk doen?
10. Kan cliënt sparen/reserveringen voor onverwachte uitgaven?

Algemeen kan men zeggen dat indien cliënt(en) bovenstaande kunnen, dat een vorm van derden-betaling of budgetbeheer tezamen met schuldhulpverlening een mogelijke optie is.

Is er sprake van verdergaande problematiek, zie hieronder, dan is wellicht beschermingsbewind een betere optie. Een en ander afhankelijk van de mate en de hoeveelheid problematieken op de verschillende leefgebieden.

Mogelijk beschermingsbewind (er kan sprake zijn van een toestand- of schuldenbewind):

A Persoonlijke omstandigheden:

1. Is er sprake van matige / ernstige lichamelijke, geestelijke aandoening of verstandelijke beperking en belemmert deze het doen van de financiën?
2. Is er sprake van dakloosheid? Zo ja, is er een postadres?
3. Is er sprake van niet onder controle zijnde verslaving of verslavingsgevoeligheid?
4. Is de thuissituatie onoverzichtelijk of multi-problem-problematiek?
5. Is er sprake van risicovol gedrag? Denk aan “korte lontjes” en agressie-regulatieproblemen, impulsiviteit, PTSS enz.
6. Is voor bovenstaande hulp gezocht in het verleden en heeft dit geholpen?
7. Is er sprake van zorg mijdend gedrag?
8. Is er geen netwerk (familie, kennissen, hulpverlening)?

B Gedrag en vaardigheden:

1. Is er sprake van analfabetisme of slecht kunnen lezen en/of schrijven?
2. Is men bereid zo nodig te bezuinigen of roept dit veel weerstand op?
3. Doet men impulsieve aankopen?
4. Maakt men verkeerde keuzes in betalingen (geen huur betalen, wel mobiele telefoon)?

C Schulden:

1. Is er sprake van terugkerende schuldenproblematiek?
2. Is er eerder een SHV - MSNP/WSNP geweest? Zo ja, wanneer?
3. Is deze afgesloten met finale kwijting of een schone lei? Zo nee, waarom niet.
4. Is er een voldoende hoog inkomen beschikbaar?

D Motivatie:

1. Wil men de financiële problemen oplossen?
2. Is men bereid daartoe de zeggenschap in te leveren?
3. Wil men meewerken met de bewindvoerder?
4. Wil men waar mogelijk werken?
5. Wil men andere hulp accepteren om schuldhulpverlening mogelijk te maken?

F Veiligheid:

1. Is er sprake van financieel misbruik?
2. Is de weerbaarheid beperkt of onvoldoende?
3. Is er druk vanuit het netwerk (familie, burens enz.)
4. Is er sprake van een overheersende partner en/of kinderen of andere familie?
5. Is er sprake van criminaliteit of kans daar toe?
6. Is er sprake van vermogen dat beschermd moet worden?

Uitkomst deelgebieden:

Als de uitkomsten bij de deelgebieden A en F positief zijn dan is bewind noodzakelijk.

Indien bij deelgebied B de cliënt niet zelfredzaam is, en er is ook sprake van C (schulden), dan is schuldhulpverlening nodig en vermoedelijk ook bewind. Zijn er dan op nog meer deelgebieden problemen, dan wordt beschermingsbewind steeds meer de aangewezen weg.

Indien bewind noodzakelijk is, maar cliënt heeft geen motivatie (D), dan is de vraag of je wel hulp moet bieden. Is er dan andere hulp nodig? Wijkteam? Regieteam of.....moeten de problemen nog wat erger worden voordat cliënt geholpen kan/wil worden.

Afbouw beschermingsbewind mogelijk?

Indien beschermingsbewind is uitgesproken, is het goed op termijn te kijken of een lichtere maatregel mogelijk is en/of er afbouw mogelijk is. Bekijk hoe ver de cliënt zelfredzaamheid kan worden, eventueel met behulp criteria voor budgetbeheer, Mesis en/of budgetcoaching. Voor sommigen cliënten zal beschermingsbewind altijd nodig blijven.

Globaal kun je zeggen dat er bij een schuldenbewind meer kans is dat cliënt zelfredzaam kan worden. Bij een toestandbewind is dit erg afhankelijk van de toestand, is deze blijvend of door de rust van het bewind en medicijnen/therapie/.... zodanig verbeterd dat de toestand verdwenen is of zodanig verminderd dat een lichtere maatregel mogelijk is.

Aanvullende criteria van belang bij zelfredzaamheid bevorderen

1. Is men in staat om de inkomsten en de uitgaven op elkaar af te stemmen?
2. Is cliënt in staat aan betalingen een juiste prioriteit te geven?

Weet men wat er binnenkomt en uitgaat, is men in staat een budgetplan te maken?

